EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2022/1810,

annettu 4 päivänä toukokuuta 2022,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan GNSS-viraston (nykyisin Euroopan unionin avaruusohjelmavirasto – EUSPA) talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2020

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan GNSS-viraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2020,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0117/2022),

A. toteaa, että Euroopan GNSS-viraston tulo- ja menotaulukon ([1]) mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2020 oli 35 449 479,85 euroa, mikä merkitsee 5,54 prosentin lisäystä vuoteen 2019 verrattuna; toteaa, että viraston talousarvio rahoitetaan pääasiassa unionin talousarviosta; ottaa huomioon, että vuonna 2020 unionin inflaatioaste oli 0,7 prosenttia;

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin toteaa kertomuksessaan viraston tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2020 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että viraston tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2020 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 100 prosenttia eli sama kuin vuonna 2019; panee lisäksi merkille, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 83,38 prosenttia, mikä merkitsee 2,57 prosentin vähennystä vuoteen 2019 verrattuna;

2. panee merkille, että virasto hallinnoi vuonna 2018 perustalousarvionsa lisäksi edelleen suurta delegoitua talousarviota, erityisesti Euroopan geostationaarisen navigointilisäjärjestelmän (EGNOS) käytön, Galileo-järjestelmän käytön ja Horisontti 2020 -ohjelman valtuutussopimusten puitteissa; panee merkille myös, että vuonna 2020 virasto aloitti Govsatcom-valmistelutoimien rahoitusosuussopimusten hallinnoinnin; panee lisäksi merkille, että vuonna 2019 delegoidusta talousarviosta sidottiin yhteensä 402 000 000 euroa ja maksuja suoritettiin 753 000 000 euroa;

Tuloksellisuus

3. panee merkille, että Galileo-palvelujen katkoa vuonna 2019 koskevien seurantasuositusten osalta virasto pani täytäntöön eurooppalaisten GNSS-järjestelmien turvallisuusjärjestelyjen hyväksyntälautakunnan kaikki lyhyen ja keskipitkän aikavälin suositukset; panee merkille, että virasto on pannut täytäntöön suurimman osan pitkän aikavälin suosituksista ja sen odotetaan soveltavan jäljellä olevia suosituksia vuoden 2021 loppuun mennessä, erityisesti niitä, jotka koskevat kiertoradan synkronointiprosessia koskevan kolmannen järjestelmän toteuttamista ja operationaalisen ketjun luovuttamisen ja validoinnin ylläpitoa; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asian edistymisestä;

4. panee merkille, että covid-19-pandemian aiheuttamista haasteista huolimatta virasto julisti Galileon paluulinkki-palvelun olevan käyttövalmis; panee merkille, että virasto otti vuonna 2020 menestyksellisesti käyttöön EGNOS GEO-3 -hyötykuormamekanismin;

([1]) EUVL C 114, 31.3.2021, s. 107.

5. muistuttaa, että EU:n virastojen tulevaisuutta käsittelevän tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen nro 22/2020 mukaan virastolla on käytännössä hyvin rajallinen itsemääräämisoikeus päätehtävässään, joka on maailmanlaajuisen satelliittinavigointijärjestelmän Galileon hyödyntäminen komission kanssa tehdyn valtuutussopimuksen nojalla; kehottaa komissiota tarkastelemaan uudelleen viraston itsemääräämisoikeutta erityisesti siltä osin kuin on kyse sen toimivallasta panna valtuutussopimus täytäntöön teollisuuskumppaneiden ja julkisen sektorin toimijoiden kanssa tehtyjen erinäisten monimutkaisten sopimusten avulla; kehottaa virastoa raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä suhteessa tapahtuneesta kehityksestä;

6. panee merkille edellisten vuosien huomautusten seurannasta, että vuoden 2020 toisella neljänneksellä virasto hyväksyi uuden tieto- ja viestintätekniikkastrategian ja tieto- ja viestintätekniikkaa koskevan turvallisuusstrategian sekä tieto- ja viestintätekniikkaa koskevan toimintalinjan ja sen täytäntöönpanosäännöt; panee lisäksi merkille, että virasto hyväksyi elokuussa 2020 digitalisointiohjelman, joka on myös yhteydessä Euroopan GNSS-viraston muuttumiseen Euroopan unionin avaruusohjelmavirastoksi (EUSPA) ja jonka tavoitteena on nykyaikaistaa viraston työskentely-ympäristöä, laajentaa etätyöskentelyn mahdollisuuksia EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen osalta ja kehittää nykyaikaisia sovelluksia tukemaan ydintoimintaa samalla kun nostetaan turvallisuuden tasoa ja pyritään luomaan kaikkina aikoina käytettävissä olevia kyberpuolustusvalmiuksia ja perustamaan nykyaikaistettuja järjestelmiä;

7. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen mukaan viraston on parannettava merkittävästi yhteistyötään jäsenvaltioiden ja muiden virastojen sekä kansainvälisten toimijoiden kanssa; kehottaa virastoa parantamaan yhteistyötä ja tietämyksen jakamista kaikkien jäsenvaltioiden kanssa; kehottaa virastoa raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä suhteessa tapahtuneesta kehityksestä;

Henkilöstöpolitiikka

8. panee merkille, että 31. joulukuuta 2020 henkilöstötaulukosta oli täytettynä 100 prosenttia ja että unionin talousarviossa hyväksytyistä 150 väliaikaisesta toimesta 150 oli täytettynä (verrattuna 139 hyväksyttyyn toimeen vuonna 2019); panee merkille, että vuonna 2020 viraston palveluksessa työskenteli lisäksi 65 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 7 kansallista asiantuntijaa;

9. pitää valitettavana sukupuolijakaumaa viraston ylemmässä johdossa, sillä kaikki kolme johtohenkilöä olivat miehiä (100 prosenttia), ja viraston hallintoneuvostossa, jonka 28 jäsenestä 24 oli miehiä (85,71 prosenttia); panee merkille sukupuolten tasapuolisen edustuksen puutteen myös viraston koko henkilöstön keskuudessa ja toteaa, että 135 henkilöä (66,8 prosenttia) 202:stä oli miehiä; arvostaa viraston pyrkimyksiä parantaa sukupuolten tasapuolista edustusta ylemmän johdon tehtävissä, sillä naisten määrä on noussut 7 prosentista vuonna 2017 33 prosenttiin vuonna 2020; kehottaa jälleen virastoa toteuttamaan mahdollisimman pian lisätoimenpiteitä sukupuolten tasapuolisemman edustuksen varmistamiseksi sen ylemmässä johdossa; pyytää komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan huomioon, että on tärkeää varmistaa sukupuolten tasapuolinen edustus nimitettäessä jäseniä viraston hallintoneuvostoon; muistuttaa viranomaista siitä, että ehdokkaiden valinnassa on tärkeää, että osaaminen, tietämys ja kokemus sekä henkilöstön maantieteellinen jakauma ja sukupuolijakauma ovat tasapainossa;

10. pitää vuoden 2019 vastuuvapaushuomautusten seurannan osalta valitettavana, että viraston henkilöstön koostumuksessa on edelleen maantieteellistä epätasapainoa erityisesti keskijohdon ja ylemmän johdon tasolla; kehottaa virastoa huolehtimaan kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisten asianmukaisesta edustuksesta ottaen samalla huomioon hakijoiden pätevyyden ja ansiot virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 27 artiklan mukaisesti;

11. on huolissaan siitä, että virastolla on vaikeuksia ottaa palvelukseen henkilöstöä, jolla on tarvittava tekninen asiantuntemus, ja että virasto kompensoi virkojen/toimien tai kansallisten asiantuntijoiden puutetta ulkoistamalla yhä enemmän ydintehtäviä yksityisille toimeksisaajille ja siitä saattaa tulla riippuvainen näistä toimeksisaajista; kehottaa komissiota selvittämään tilanteen tarkkaan ja tarjoamaan virastolle tarvittavat varat ottaa palvelukseen tarvittava henkilöstö; kehottaa komissiota tiedottamaan asiasta vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

12. on huolissaan viraston hallintoneuvoston suuresta koosta, sillä se vaikeuttaa päätöksentekoa ja aiheuttaa huomattavia hallinnollisia kustannuksia;

13. pitää valitettavana, että viraston hallintoneuvoston kaikkien jäsenten ansioluetteloita ei ole vieläkään julkistettu viraston verkkosivustolla; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä yhteydessä toteutetuista toimenpiteistä;

14. panee merkille, että Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/696 ([2]) hyväksymiseen johtaneiden, vuonna 2020 käytyjen neuvottelujen jälkeen virasto muutettiin toukokuussa 2021 Euroopan unionin avaruusohjelmavirastoksi, jolla on enemmän ydintehtäviä ja delegoituja tehtäviä ja niihin liittyvä uusi Euroopan unionin avaruusohjelmavirastoa koskevaan säädökseen liittyvä rahoitusselvitys; panee merkille, että tähän muutokseen sisältyy 251 tilapäisen toimihenkilön ja 34 sopimussuhteisen toimihenkilön uudelleen sijoittaminen vuoteen 2023 mennessä; panee merkille, että muutokset saattavat vaikeuttaa päätöksentekoa ja synnyttää huomattavia hallinnollisia kustannuksia; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle viraston toiminnalle aiheutuvista riskeistä ja viraston toteuttamista riskinvähentämistoimenpiteistä;

15. pitää myönteisinä osana henkilöstöpolitiikkaa toteutettuja toimia etätyön ja terveellisten elintapojen edistämiseksi ja kannustaa edelleen virastoa kehittämään pitkän aikavälin henkilöstöhallinnon kehystä, jossa käsitellään työ- ja yksityiselämän tasapainoa, elinikäistä ohjausta ja urakehitystä, sukupuolten tasapuolista edustusta, etätyötä, maantieteellistä tasapainoa sekä vammaisten henkilöiden palvelukseenottoa ja integrointia;

Hankinnat

16. panee merkille, että virasto järjesti vuosina 2017–2020 yhteensä viisi hankintamenettelyä, jotka koskivat muun muassa DISPATCH- ja PRISMA-hankkeita; panee tyytyväisenä merkille, että kaikki viraston suunnittelemat sopimukset tehtiin ajoissa vuonna 2020;

17. toteaa tilintarkastustuomioistuimen aiempina vuosina tekemien havaintojen seurannan osalta, että virasto on toteuttanut toimia sähköisen hankintamenettelyn ja tarjousten sähköiseen toimittamiseen liittyvien moduulien käyttöön ottamiseksi ja käyttää niitä hankintavälineinä viraston toiminnassa, erityisesti hallintoon liittyvissä hankinnoissa, jotka voidaan toteuttaa avoimilla tarjouskilpailuilla; panee merkille, että virasto on tarjonnut erityisiä koulutuskursseja ja sitä koskevat hallinnolliset järjestelyt on tehty; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asian edistymisestä;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

18. panee merkille viraston nykyiset toimet ja sen jatkuvat pyrkimykset avoimuuden sekä eturistiriitojen ennaltaehkäisyn ja hallinnan varmistamiseksi; panee merkille, että virastossa oli vuonna 2020 yksi väärinkäytösten paljastustapaus, johon sisältyi toistuvia samanlaisia väärinkäytösten paljastusraportteja useille osapuolille; panee merkille, että tapaus johti tutkimuksiin, joissa väärinkäytösten paljastajan väitteet todettiin perusteettomiksi;

Sisäinen valvonta

19. panee merkille seurannasta ja tilintarkastustuomioistuimen kertomuksesta, että kattavan ennakko- tai jälkitarkastuksia koskevan strategian puuttumisen vuoksi vaarana on, että viraston Euroopan avaruusvirastolle (ESA) suorittamat EGNOS- ja GALILEO-ohjelmien toteuttamista koskevat maksut lasketaan virheellisten kustannusten perusteella; panee merkille viraston ennakkovalvontaa koskevasta vastauksesta, että virasto on toimittanut tilintarkastustuomioistuimelle päivitetyn kustannuksia koskevan raportointimenetelmän ja myös osoittanut, että se käyttää ESA:lta saatuja MAC-todistuksia (milestone achievement certificates), joilla todistetaan ESA:n ilmoittamat menot; panee merkille viraston vastauksesta, että jälkitarkastuksia koskevan strategian osalta virasto ja komission puolustusteollisuuden ja avaruusasioiden pääosasto tarkastivat ESA:n toiminnan vuonna 2020; kehottaa virastoa raportoimaan tämän tarkastuksen tuloksista ja ottamaan havaintonsa huomioon tulevassa jälkitarkastuksia koskevassa strategiassa;

20. panee tyytyväisenä merkille, että virasto pani vuonna 2020 täytäntöön sisäisen valvonnan kehyksensä ja hyväksyi viraston toiminnan jatkuvuutta koskevan suunnitelman, josta tilintarkastustuomioistuin on esittänyt seurantakysymyksiä vuodesta 2015 lähtien;

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/696, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, unionin avaruusohjelman ja Euroopan unionin avaruusohjelmaviraston perustamisesta sekä asetusten (EU) N:o 912/2010, (EU) N:o 1285/2013 ja (EU) N:o 377/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU kumoamisesta (EUVL L 170, 12.5.2021, s. 69).

21. panee merkille, että komission sisäinen tarkastus antoi marraskuussa 2019 EGNOS-varojen käyttöä koskevan tarkastuskertomuksen, joka sisälsi viisi tärkeää suositusta ja jossa määriteltiin yksi ongelma pohdittavaksi; panee merkille viraston vastauksen, että suositukset odottavat sisäisen tarkastuksen suorittamaa tarkastelua; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle asian edistymisestä;

22. panee merkille vastuuvapausviranomaisen vuoden 2019 vastuuvapausmenettelyssä esittämiä huomautuksia koskevista viraston seurantatoimista, että sisäisen tarkastuksen yksikkö teki vuonna 2019 tarkastuksen GNSS-viraston henkilöstön valmiuksien kehittämisestä ja että vaikka raporttia ei saatu valmiiksi vuonna 2019, siihen oli tarkoitus sisällyttää yksi hyvin tärkeä ja neljä tärkeää suositusta; pyytää virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle näiden suositusten täytäntöönpanon edistymisestä;

Covid-19-pandemiaan liittyvät toimet ja toiminnan jatkuvuus

23. panee merkille, että viraston ulkoiset tapahtumat siirrettiin verkkoon ja näin muutettiin covid-19-pandemian vuoksi asetetut rajoitukset mahdollisuudeksi saavuttaa uusia käyttäjäyhteisöjä ja ryhtyä toimimaan maailmanlaajuisesti, kuten tehtiin käyttäjien kuulemisfoorumissa ja vuotuisella Euroopan avaruusviikolla, jolla oli 3 000 osallistujaa yli sadasta maasta;

Muita huomautuksia

24. muistuttaa, että on tärkeää lisätä viraston digitalisaatiota sisäisen toiminnan ja hallinnoinnin osalta mutta myös menettelyjen digitalisoinnin nopeuttamiseksi; korostaa, että viraston on jatkossakin toimittava tässä suhteessa ennakoivasti, jottei virastojen välille pääse missään tapauksessa syntymään digitaalista kuilua;

25. panee merkille viraston vuoden 2019 vastuuvapausmietintöön antamista vastauksista, että virasto pani vuonna 2020 täytäntöön eräitä toimenpiteitä, joilla parannettiin kyberturvallisuutta, mukaan luettuna Splunk Enterprise Security -ohjelma, hyväksyi tieto- ja viestintätekniikan turvallisuusstrategian ja otti käyttöön mobiililaitteiden hallinnointijärjestelmän, joka perustuu Microsoftin Intune -ratkaisuun;

26. panee merkille viraston antamista vastauksista parlamentin vakiokyselylomakkeeseen, että virasto on toteuttamassa erinäisiä toimenpiteitä, joilla varmistetaan kestävä ja ympäristöystävällinen työympäristö ja joita ovat esimerkiksi osallistuminen ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän (EMAS) sopimus- ja koordinointikehykseen, kierrätyskäytäntöjen toteuttaminen ja erityisten ympäristöä koskevien määräysten sisällyttäminen kaikkiin uusiin sopimuksiin;

27. panee merkille, että virasto etsii uusia tiloja Prahan päätoimipaikalleen; panee merkille, että viraston muissa toimipaikoissa Ranskassa ja Espanjassa tehdään rakennustöitä ja niitä peruskorjataan; panee merkille, että virasto kertoo noudattavansa kansallisia ympäristönormeja ja soveltavansa uusimpia menetelmiä näissä peruskorjaus- ja rakennushankkeissa;

28. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 4. toukokuuta 2022 antamaansa päätöslauselmaan ([3]).

([3]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2022)0196.